Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3.

Wilno, dnia 8 kwietnia 1932 r.

T r e ś ć n u m e r u:

----:§:----

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a .

R a d j o k o w i e ń s k i e o W i l n i e ./Dn.5.IV.32 r."Ucie-miężone Wilno".dziennik radjowy, poświęcony XIV-tej rocznicy ogłoszenia Niepodległości Białorusi. Prelegent prezes lit.-białoruskiego t-wa kulturalnego p.Matatis:Polacy, którzy zagarnęli ziemie ukraińskie,litewskie i białoruskie wogóle zaprzeczają istnieniu narodu białoruskiego i twierdzą, iż jest to tylko odłam miejscowej ludności. W rzeczywistości jednak Białorusini są narodem powstałym ze skrzyżowania plemion ruskich z Tatarami i Finnami. Polacy twierdzą, iż Białorusini nie posiadają własnej kultury, ani też tradycyj narodowych. Twierdzenie to jest fałszywe, gdyż nawet historja i pisarz polski Kraszewski stwierdza, iż język białoruski w końcu XVII-go wieku przyczynił się do odrodzenia i wydarcia z pęt naleciałości łacińskich mowy polskiej.Pańszczyzna polska przygniotła kulturę białoruską, która musiała szukać przytułku u Moskali. Po zniesieniu jednak pańszczyzny, kultura białoruska w Polsce poczęła się znowu rozwijać, czego wynikiem było ogłoszenie niepodległości. Niestety unowa ryska unicestwiła wysiłki narodu białoruskiego i położyła kres jego niepodległości. Ziemie białoruskie zostały podzielone pomiędzy Sowietami a Polską. Sowiety nadały ziemiom białoruskim częściową autonomję, jednakże komuniści i marksiści, hamują ich rozwój kulturalny. Polska natomiast prześladuje i tłumi wszelki ruch narodowy Białorusinów, nie myśląc wcale o tem, że któregoś dnia może się udławić zbyt dużym kęsem ziem zagarniętych.W obecnych warunkach Białorusini winni uczyć się sztuki kierowania narodem i państwem i szykować do utworzenia własnego Państwa.

-Po zakończeniu przemówienia p.Matatis'a głos zabrał p.Uždawinys, który oświadczył, że Litwa winna wszelkiemi sposobami popierać Białorusinów, będących jej naturalnymi sprzymierzeńcami w walce z Polską. Białorusini zaś muszą dążyć do zrzucenia jarzma niewoli polskiej.

/Dn.5.IV.Komunikat Zw.Wyzwolenia Wilna w jęz.polskim. Prel.p.Rondomański/: Pod względem ustosunkowania się do Litwy, społeczeństwo polskie można podzielić na 3 grupy: 1/ narodowi demokraci, którzy kwestję wileńską uważają za definitywnie załatwioną, a w postępowaniu z Litwą nie uznają żadnego sentymentu; 2. awanturnicy, dążący do połączenia Polski i Litwy nawet wbrew woli Litwinów i marzący o Polsce od morza do morza; 3/zwolennicy romantycznych tradycyj jagiellońskich, którzy sądzą, iż uda im się ugłaskać Litwę, omamić obietnicami połowicznego wyzwolenia Wilna i w odpowiedniej chwili zerwać Litwę, jak dojrzałą gruszkę. Oceniając każdą grupę zosobna, prelegent wyraził zdanie, iż "litwopogląd" endecji polskiej należałoby poddać gruntownej rewizji, gdyż jej kalkulacje "z ołówkiem w ręku" mogą zawieść. Awanturnikom hołdującym zasadzie "beatus possidens", których nie boli ani głowa, ani też "żadna inna część ciała, którą myślą", o to co będzie dalej, można jedynie przytoczyć jedynie smutne przykłady z historji, wskazujące do czego prowadzą przemoc i awantury. Ze zwolennikami tradycyj jagiellońskich możemy mówić jak z dobrymi znajomymi, jak z przy... Nie ulega wątpliwości, iż konflikt wileński winien być coprychlej zlikwidowany. "My", czyli odłam społeczeństwa Litwy myślący, bądź też mówiący po polsku, kulturalnie jesteśmy przynależni do jednej, zaś prawnie do drugiej siostrzycy. Oba kraje /Polska i Litwa/ są młode i przeżywają obecnie okres ząbkowania państwowego. Społeczeństwo winno pchnąć dyplomację na nowe bardziej zdrowe tory. "My", jako naród kulturalnie o 500 lat starszy, winniśmy być bardziej wyrozumiali, zaniechać wytykania stronie przeciwnej błędów, zrewidować swą dotychczasową taktykę i usunąć momenty drażniące. Litwa wstąpiła na drogę demokratyzacji stosunków wewnętrznych; "my" winniśmy się z tem pogodzić; Litwa przeprowadziła reformę rolną - musimy się i z tem pogodzić; Litwa przystąpiła do tworzenia podstaw państwa narodowego, "my" i z tem winniśmy się pogodzić.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

A r m j a l i t e w s k a .

"Pierwsze dziesięciolecie Niepodległej Litwy". Art.J.Laurinaitisa. Streszczenie:

Gdy w r.1917 rewolucja rozprzęgła armję rosyjską, Litwini, Estończycy, Ukraińcy, Polacy rozpoczęli narodową akcję organizacyjną. Dn.7 czerwca 1917 r. komitet piotrogrodzki zwołał pierwszy zjazd, który reprezentował 16.000-25.000 Litwinów, służących w wojsku rosyjskiem. Zjazd utworzył związek oficerów-Litwinów wojsk rosyjskich. Centralny komitet tego związku wydawał pismo "Laisvas Žodis" /Wolne Słowo/ i zabiegał o utworzenie oddziałów wojska litewskiego.

Z inicjatywy Centralnego Zarządu tegoż komitetu w Woronżu utworzono "Naczelną Radę Litewską w Rosji".

Pierwszy zjazd oficerów-Litwinów odroczył kwestję organizowania armji litewskiej, jednak na froncie galicyjskim utworzył się osobny bataljon litewski, który następnie przeniósł się do Witebska, oraz w Smoleńsku lit.bataljon zapasowy.

Po ogłoszeniu niepodległości Litwy, utworzył się bataljon Litwinów syberyjskich oraz bataljon litewski w Równem. Centralny Komitet Zw.Oficerów Litwinów w 1917 r.utworzył w Smoleńsku "Komisję formowania pułków litewskich".

W 1918 r.C.K.Zw.Oficerów Litwinów zwołał do Piotrogrodu drugi zjazd, jednak komuniści zniweczyli prace Związku, a uwolnieni z wojska Litwini poczęli się przedzierać na Litwę.

Rada Litewska dn.16 stycznia 1918 r. wyłoniła w Wilnie "Komisję Milicji". Jednakże Niemcy nie chcieli zezwolić na zbrojenie się Litwinów.

W październiku została utworzona Komisja Obrony", na czele której stanął p.St.Šilingas /obecny prezes Rady Stanu/. Rada litewska uchwaliła przygotowanie niezbędnej ilości oficerów oraz powołanie do wojska ochotników. Służba miała trwać 1 rok, wynagrodzenie 8-15 rubli /16-30 marek/ miesięcznie.

Według obliczeń Rady, dla ochrony granicy i m.Wilna niezbędną jest armja z 60.000 żołnierzy. Następnie Rada Litewska postanowiła: 1/przystąpić do organizacji sił zbrojnych w Litwie;

2/wyrazić uznanie dla prac "Komisji Obrony", lecz uzupełnić skład komisji;

3/nie czekając na utworzenie się Gabinetu Ministrów, rozpocząć organizowanie milicji;

4/wyasygnować 1.500.000 marek na organizację obrony krajowej;

5/domagać się przyśpieszenia wydania jeńców.

Dn.11-go listopada został utworzony pierwszy Gabinet prof. Voldemarasa. Postanowiono organizować regularne wojsko,przeznaczone do strzeżenia granic. Żadnej napaści zzewnątrz nie obawiano się. Wkrótce rozpoczęto tworzenie 1-go pułku piechoty, który po jakimś czasie przeniósł się do Olity.

Dn.23 listopada rząd wydał "M-stwu Obrony Krajowej" pierwsze rozporządzenie.

Dn.12 grudnia Sztab Min.Obrony Krajowej opracował projekt organizowania wszystkich rodzai broni. Przewidziano utworzenie zaledwie jednego korpusu z 25-30 tys.żołnierzy. Rada Obrony ustaliła, iż oficerowie litewscy nie będą posiadali rang. Stopnie wojskowe zostały wprowadzone później /przy końcu 1919 r./.

Rozpoczęła sie walka o litewskość wojska litewskiego. Wice-minister gen.Kondratowicz był Rosjaninem i spełniał swe obowiązki jak najemnik, zaś z każdym tygodniem napływało coraz więcej oficerów Rosjan. Stanowisko min.Obrony Krajowej pełnił gen.Žukauskas. Dn.23 grudnia utworzył się Gabinet M.Šleževičiusa, a na stanowisko min.Obr.Kr. został powołany kpt.Velykis. W Wilnie utworzono Komendanturę.

Rząd wydał odezwę, w której ogłosił, iż z chwilą usunięcia się z Litwy wojsk niemieckich poczęły się do niej przedzierać wojska rosyjskie, to też wszyscy obywatele, którzy mogą utrzymać

broń w ręku, winni natychmiast zaciągnąć się do pułków litewskich i bronić niepodległości Litwy.

Ogłoszono także, iż służba ochotników będzie trwała rok. Wynagrodzenie: 100 marek mies.i 50 mk.dla rodzin utrzymywanych przez ochotników. Do Kowna, Olity i Kiejdan poczęli napływać ochotnicy. Dn.30-31-go grudnia, gdy bolszewicy zajęli Święciany, Litewska Rada Państwowa oraz rząd przeniosły się do Kowna. Dn.1-go stycznia 1919 r.ewakuacja wojsk niemieckich została ukończona. Tegoż dnia wieczorem miejscowi polscy legjoniści zajęli Wilno, lecz napotkawszy w pobliżu Wilejki bolszewików, zmuszeni byli się cofnąć. Litwini, nie posiadając dostatecznej ilości sił zbrojnych usunęli się do Landwarowa, a dn.5-go stycznia Wilno zajęli Rosjanie.

Praca organizacyjna w Litwie.

Warunki pracy w Kownie również były bardzo trudne, gdyż zorganizowała się tam rada komunistyczna, która proklamowała się rządem litewskim. Rada Komunistyczna wydawała rozporządzenia, zmierzające do wytrwania zwolenników Rady Państwa oraz "białych"oficerów. W organie swym "Proletarskaja Prawda" werbowała obywateli do szeregów armji czerwonej, organizującej się w Kownie i proponowała niesłychanie wysokie wynagrodzenie /300 mk.mies.,wikt, umundurowanie, oraz wynagrodzenie dla rodzin/.

Pozatem koszary i niemal wszystkie gmachy państwowe znajdowały się w rękach Niemców, którzy sprawowali tu jeszcze faktyczną władzę. A więc Litwini musieli borykać się z komunistami i Niemcami. W tym czasie w Kownie funkcjonował lit.sztab Min.Obr.Krajowej oraz organizował się 2 p.p. i Komendantura Kowieńska.

Ilość ochotników wzrastała, co znacznie ułatwiało walkę. Formacja wojsk litewskich objęła nietylko Kowno, lecz także Olitę, Marjampol, Poniewież i in.miasta lit. Zaopatrzenie ochotników nasuwało znaczne trudności. Broń kupowano u żołnierzy niemieckich. Brakło oficerów. Dn.15 stycznia została ogłoszona mobilizacja oficerów, zaś dn.25 stycznia utworzono szkołę oficerską. Dn.5 marca został ogłoszony pierwszy pobór rekruta.

W tym czasie czerwona armja rosyjska poczęła coraz głębiej przedostawać się na terytorjum Litwy i młode niewyszkolone wojska litewskie musiały stawić jej czoło. Dn.10 marca została utworzona osobna brygada, w skład której weszły 1-szy i 2-gi p.p. oraz poniewieski i specjalny bataljon piechoty.

Dn.18 lipca wojska litewskie zostały podzielone na 2 brygady: w skład 1-szej brygady weszły 1 i 3 pułki piechoty, kowieński, wiłkomierski i wileński bataljony piechoty, zaś w skład 2-giej brygady: 2 p.p. oraz poniewieski, marjampolski, szawelski i stacjonujący w Janiszkielach baony piechoty. W krótkim czasie baony piechoty przeistaczają się w pułki. W styczniu 1920 r. Litwa posiadała już 3 brygady: w skład 1-szej wchodziły: 1/ 1-szy p.p.im.ks.Gedymina, 2/4 p.p.im.Mendoga /dawniej baon poniewieski/, 3/ 7-my p.p. im.ks.Butygirda /dawn.baon kowieński/.

W skład 2-giej brygady wchodziły: 1/ 2 p.p.im.Ks.Olgierda /dawn.2 pp./, 2/ 5 p.p. im.Ks.Kiejstuta /dawn.baon wileński/, 3/ 8 p. p. w Kownie im.Ks.Wojdata /dawn.baon wiłkomierski/.

W skład 3-ciej brygady wchodziły: 1/ 3 p.p.im.Ks.Witolda /dawn.baon szawelski/, 2/ 6 p.p.im.ks.Margisa w Pilanach /dawn.baon marjampolski/, 3/ 9 p.p.im.ks.Witenasa /dawn.baon w Janiszkach i 4/ Bataljon białoruski /t.zw."Gudų Bataljonas"/.

Dn.14 lutego brygady zostały przekształcone w dywizje. W sierpniu został utworzony 10 p.p. i wcielony do II-giej dywizji. 14 października przystąpiono do tworzenia 11-go i 12-go p.p., zaś w listopadzie utworzono 1-szy pułk ochotników oraz IV-tą dywizję piechoty. Dn.6 stycznia 1919 r.przystąpiono do organizowania artylerji, mian.I-szej baterji /dwa lekkie działa rosyjskie/. Dn.26-go lutego przystąpiono do organizowania pułku artylerji, który do końca roku posiadał już 2 dywizje /w każdej po 4 baterje/, zaś w 1920 powiększył się jeszcze o jedną dywizję. Dn.1 grudnia pułk. artylerji został przeistoczony w brygadę o 4-ch dywizjach. Dn. 11 stycznia 1919 r.przystąpiono do organizowania 1-go eskadronu huzarów. Dn.12 maja 1919 r.został utworzony litewski pułk kawalerji, który dn.1 kwietnia 1922 r. otrzymał nazwę pułku huzarów, zaś dn.25.IX.27 nazwę 1 pułku huzarów im.ks.Janusza Radziwiłła.

Dn.30 października 1920 r.został utworzony 2 pułk ułanów, który dn.30.IX.28 r. uzyskał nazwę 2 p.ułanów im.ks.Biruty.

Dn.6.X.20 r. została utworzona Sotka Żelaznego Wilka, która następnie została przeistoczona w pułk Żelaznego Wilka. Pułk ten został dn.31.XII.23 r. rozwiązany. Równolegle odbywała się organizacja oddziałów technicznych, lotnictwa, kolumn pancernych i in. W związku z rozwojem wojska, zmieniła się także struktura Min.Obr. Kr. oraz Sztabu Generalnego.

W a l k i o n i e p o d l e g ł o ś ć .

Litwa walczyła z Polakami, Rosjanami oraz rosyjsko-niemieckimi oddziałami Bermonta.

Rewolucyjne wojska rosyjskie walczyły przedewszystkiem z Kołczakiem, Denikinem i Judeniczem. Pozatem prowadziły one wojnę przeciwko organizującej się Estonji, Łotwie, Litwie i Polsce. W południowej części Łotwy, w Litwie i północnej Polsce operowała rosyjska armja zachodnia, której miejsce w lutym 1919 r. zajęła 16-ta armja. Rosjanie znajdowali się na linji: Wilno-Kowno-Wierzbołów. W styczniu Niemcy ustąpili, a linja frontu posunęła się do Rygi-Poniewieża-Wilkomierza-Trok i Lidy.

We wschodniej części Litwy operowali partyzanci litewscy, jednak siły ich były bardzo nieznaczne. W końcu stycznia Rosjanie zajmują Szawle, zaś w początkach lutego Telsze i zbliżają się całym frontem ku Kownu i Olicie. Od tej chwili Litwa podjęła energiczną walkę.

Niemcy, pragnąc ochronić wojska Gotz'a w Łotwie, uderzają na Rosjan i odpychają ich ku Możejkom Seredzie i Kurszanom. Dn. 7-8 lutego Litwini przyjęli pierwszą bitwę pod Kiejdanami i odnieśli nad Rosjanami zwycięstwo. Około połowy lutego front ciągnął się na linji: Kurszany-Szawle-Bejsagoła-Krokienowo-Pogiry-Verpie -Żośle-Jezno-Orany-Stokliszki.

Wkrótce inicjatywa przeszła w ręce wojsk litewskich, które na prawem skrzydle odzyskały Jezno i Butrymańce, zaś w centrum Pacunele i Krokienowo. W kwietniu wojska litewskie przy pomocy Niemców zepchnęły Rosjan na wschód i zbliżały się ku Wilnu, jednak dn.19.IV Wilno zajęli Polacy. Dn.3 maja Litwini zajęli Wilkomierz, zaś dn.24 maja po zaciekłej walce wkroczyli do Poniewieża. Dn.4 czerwca front rosyjski rozciągnął się wzdłuż Niemna /Pandele-Komaje-Uciany/. Dn.11 lipca wojska niemieckie opuściły Kowno. Dn.20 i 24 sierpnia wojska litewskie staczają ostre boje na linji jezior Jużinty i Dusiaty oraz rzeki Świętej.

Rosjanie poczynają odwrót. Dn.25 sierpnia Litwini zdobywają Jeziorosy, zaś dn.30-31 sierpnia podchodzą pod Dyneburg, po zaciętych walkach zdobywają stację Kalkuny i dn.2 października na przedmieściu Dyneburga-Briva kończą wojnę z Rosjanami.

Na froncie tym walczyły 1-sza i 2-ga brygady litewskie.

Przy Dyneburgu wojska litewskie ochraniały forty aż do dn. 5 stycznia 1920 r., gdy wojska łotewskie i polskie zepchnęły Rosjan dalej na wschód. Dn.12 lipca 1920 r. został zawarty pokój w Moskwie, który ustalił granice Litwy z Wilnem i Grodnem.

Z chwilą, gdy Litwini zepchnęli Rosjan na wschód, a wojska niemieckie ustąpiły, na widownię występują oddziały Bermonta, które pod dowództwem Virgoliča dn.26 lipca zdobyły Kurszany, a w połowie października Szawle, Birże, Linków i Radziwiliszki. Bermontczycy byli dobrze uzbrojeni, jednak zdemoralizowani i zgłodniali. Grabieże, jakich dokonywali, zachęciły ludność litewską do zaciągnięcia się w szeregi partyzanckie, które podjęły z bandami Bermonta energiczną walkę.

Dn.20 listopada bermontczycy rozciągnęli swój front na linji: Sesty-Kruki, Poszwitynie-Ligumy-Radziwiliszki-Szawle-Szyłowo-Vidukle-Jurborg. Dn.21-22 listopada wojska litewskie, załatwiwszy się z bolszewikami, zadały bermontczykom decydujący cios pod Radziwiliszkami.

Chociaż komisja koalicyjna pokrzyżowała do pewnego stopnia plany Litwinów, jednak dn.15 grudnia bermontczyków już nie było w Litwie.

Polacy, pragnęli przywrócić Polsce granice z r.1772, które jej dała Litwa. Polacy najpierw wdarli się do południowej części Litwy, posuwając się śladami ustępujących wojsk niemieckich. Polacy prowokowali Litwę swemi pułkami "suwalskiemi", "wileńskiemi" i "kowieńskiemi". Ponieważ Litwini byli jeszcze zbyt słabi, by stawić czoło Polakom, przeto dn.3 marca Polacy wkroczyli do Grodna, 17 marca odebrali Rosjanom Lidę i 19 marca zajęli Wilno.

W tym czasie Państwa sprzymierzone ustaliły pomiędzy Litwinami i Polakami pierwszą linję demarkacyjną. Jednak w lipcu Polacy przełamali tę linję i poczęli nacierać na Jezno oraz Olitę. Wówczas Państwa sprzymierzone ustaliły drugą linję demarkacyjną, pozostawiając Polakom Suwałki, zaś w sierpniu trzecią, t.zw.linję Focha, która przyłączyła do Polski również Sejny. W celu przyśpieszenia okupacji, Polacy poczęli organizować wewnątrz Litwy P.O.W. Jednak Litwini z łatwością zlikwidowali peowiaków.

Nazajutrz po podpisaniu litewsko-rosyjskiego traktatu pokojowego, Rosjanie znaleźli się u wrót Wilna.

Wojska litewskie również wyruszyły na Wilno, jednak w pobliżu Jewja zagrodziły im drogę Polacy, którzy spalili most na Wace. To też,gdy 15 lipca Litwini wkroczyli do Wilna, zastali tam Rosjan, którzy opuścili Wilno dopiero 26 sierpnia.

Zdezorganizowane wojska polskie usunęły się aż pod Warszawę. W pobliżu Mejszagoły Litwini rozbroili całą brygadę polską i zajęli granicę ustaloną w pokoju moskiewskim.

Polacy pod dowództwem Francuzów rozpoczęli w okolicy Augustowa natarcie.Dywizja litewska poczęła się posuwać w stronę Augustowa i po długich walkach odzyskała Sejny. Dn.15 października w Kalwarji odbyły się ponowne rokowania z Polakami, zaś dn.21-23-go września dwie polskie dywizje piechoty i dwie brygady kawalerji uderzyły na prawe skrzydło wojsk litewskich, przebijając się w stronę Druskienik.

Litewskie władze wojskowe wprowadzone w błąd ciągłemi pertrakcjami, nie były przygotowana do tego posunięcia. Rozrzucone wojsko litewskie, pomimo zaciekłej obrony poniosło porażkę. Polacy przeprawili się na prawy brzeg Niemna i wyparli Rosjan z Grodna. Dn.29 września Polacy rozpoczęli w Suwałkach pertraktacje z Litwinami, a dn.7 października w obecności przedstawicieli Państw sprzymierzonych podpisali traktat suwalski, ustalający linję demarkacyjną, sięgającą do stacji Bastuny /na odcinku kolejowym Wilno-Lida/.

Jednakże w tym czasie, nie napotykając na opór Litwinów na prawem skrzydle /Lida/, Piłsudski zorganizował "buntowniczą" armję Żeligowskiego /dwie dywizje piechoty z innemi rodzajami broni/, która po przełamaniu wątłych sił litewskich, dn.9 października zajęła Wilno i posuwała się dalej wgłąb Litwy.

A więc ważyły się tu losy całej Litwy.

Odporność narodowa społeczeństwa litewskiego wzrosła i wszyscy stanęli do walki z Żeligowskim. W ciągu całego października toczyły się walki.

W listopadzie Polacy przełamali front i zbliżyli się do Wiłkomierza. Jednakże dn.19-go pod Szyrwintami, zaś 21-listopada pod Giedrojciami wojska litewskie pod wodzą gen.Żukowskiego odniosły nad Polakami zwycięstwo.

Polacy rzucili się do ucieczki, a przed Litwinami otworzyła się droga do Wilna. Jednakże komisja Ligi Narodów pod przewodnictwem francuskiego pułk.Chardigny zażądała powstrzymania działań wojennych i dn.29 listopada ustaliła pas neutralny.

Żeligowski rozporządzał: 8 pułkami piechoty /24 baony/, 3 pułkami kawalerji i jednym bataljonem specjalnym /14 eskadronów zwykłych, 2 eskadrony karabinów maszynowych, oraz 1 oddział służby technicznej/ oraz 1-szą brygadą artylerji.

Przeciwko Żeligowskiemu na linji od st. Olkieniki aż do Janiszek /pow.uciańskiego/ walczyło 7 niepełnych pieszych pułków litewskich oraz nieznaczna ilość innych rodzajów broni.

W czasie walk o niepodległość zginęło na polu chwały,lub zmarło od ran: 14-tu oficerów litewskich, 1.292 żołnierzy, 67 szaulisów - razem 1.401 osób. Rany odniosło: 93 oficerów, 2.438 żołnierzy, 146 szaulisów - razem 2.677 osób. Zginęło bez wieści: 16 oficerów, 813 żołnierzy - razem 829 osób. Od chorób zakaźnych zmarło 297 żołnierzy.

W czasie walk o niepodległość naczelnymi wodzami wojsk litewskich byli: Prezydent Państwa Antoni Smetona i Aleksander Stulginski. Funkcje ministrów Obrony Krajowej kolejno pełnili: prof. Voldemaras, pułk.J.Velykis, ppułk.Merkys, gen.leitnant Liautukas, maj.P.Zadeikis i pułk.K.Žukas.

W latach 1921-22-gim nad ostatecznem ukształtowaniem i naukowem wyszkoleniem wojsk szczególnie zaczęto pracować. Metody nauczania wojska zostały zaczerpnięte z frontu zachodniego. Pierwsze kadry oficerów litewskich składały się przeważnie z młodych ludzi, którzy w trybie przyśpieszonym ukończyli rosyjskie szkoły oficerskie.

W celu uzupełnienia lit.korpusu oficerskiego, w początkach 1919-go r. w Kownie utworzono Szkołę Oficerską, a nieco później Szkołę Lotnictwa Wojennego. Szkoła Lotnicza w jakiś czas została zwinięta, zaś szkoła oficerska rozwija się do dziś dnia.

Poza świadectwem dojrzałości, w Lit.Szkole Oficerskiej wymaganem jest złożenie egzaminu konkursowego. Nauka trwa 2 lata. W celu uzupełnienia studjów oficerskich oraz wyspecjalizowania oficerów, w r.1921-szym w Kownie utworzono Wyższe Kursy Oficerskie im.Ks.Witolda zaś nieco później kursy techniki wojennej, lotnictwa i rozwoju fizycznego.

W 1926 r. kursy te zostały wcielone do Wyższych Kursów Oficerskich. Pozatem co roku pewna ilość oficerów litewskich wysyłana jest do akademij wojskowych w Belgji, Czechosłowacji, Francji, Włoch i innych państw, gdzie uzupełnia swe studja.

Równolegle podnosił się także poziom wyszkolenia żołnierzy. Rozwój litewskiej literatury wojskowej datuje się do 1918 r., a w r.1928-ym Litwa posiadała już około 200-tu różnych książek i wydawnictw wojskowych, a m.in.organ żołnierzy "Kairys" i oficerów "Musu Zinynas".

Z biegiem czasu utworzyła się cała sieć bibljotek wojskowych oraz organizacyj wojskowych i prywatnych, pracujących nad udoskonaleniem armji litewskiej.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a .

A n t y l i t e w s k a n a g a n k a w N i e m c z e c h .Jak podaje Elta, "Berl.Börsenztg." w artykule wstępnym p.t."Do czynu, panie kanclerzu" przypomina o złożeniu mu w dniu 22 marca przez królewiecki "Heimatbund" pisma w sprawie kłajpedzkiej. 31 marca związek wręczył kanclerzowi nowe pismo z żądaniem natychmiastowego wypełnienia złożonej w swoim czasie obietnicy o zastosowaniu przeciwko Litwie represyj w dziedzinie gospodarczej i politycznej. Heimatbund, żądając, by te obietnice nie były czczemi pogróżkami, oświadcza jednocześnie, że wskutek postępowania Litwinów z nauczycielami niemieckimi w Kraju Kłajpedzkim, zastosowanie represyj względem obywateli Litwy, mieszkających w Niemczech, jest rzeczą nieuniknioną. Jedynie bowiem w ten sposób można ~~xx~~ będzie przekonać Litwę, iż jej widoki na przyszłość są zależne od dobrych stosunków z Niemcami. Zaś stosunki te zależą od lojalnego i znośnego dla Niemiec uregulowania sprawy kłajpedzkiej.

"Nachtsausgabe" i "Tag", donosząc o skardze wręczonej Prezydentowi Litwy przez niektórych członków Landwirtschaftspartei, zapewnia, że jeżeli skarga ta okaże się bezskuteczną, to partje niemieckie złożą w Genewie nową skargę.

D o k o ł a a f e r y s z p i e g o w s k i e j w K ł a j p e d z i e ."Rytas"/Nr.62/: W wyniku dochodzenia zostało ustalone, iż aresztowany w Kłajpedzie i podejrzany o szpiegostwo Ryszard Bekers, przed aresztowaniem go widywał się z b.wice-prezesem Sejmiku, a obecnym radcą szkolnym Meyerem oraz przywódcą Landwirtschaftspartei Conrad'em.

Pragnąc ukryć swe spotkanie Meyer i Bekers wyznaczyli sobie spotkanie na podwórku straży ogniowej.

Oprócz dokumentów kompromitujących, przy aresztowanym wykryto szczegółowy plan Kraju Kłajpedzkiego i Kłajpedy. Niemiecki konsul generalny w Litwie zwrócił się z prośbą do władz litewskich o ulokowanie Bekersa nie w więzieniu, lecz w hotelu, lub w szpitalu, gdyż jest on człowiekiem chorym.

Dotąd jednak Bekers znajduje się w więzieniu.